

Sygn. akt III U 267/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy K. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania K. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 27 lutego 2015 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. J. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, poczynszy od dnia 1 lutego 2015 r.

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 267/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 maja 2015 r.

Decyzją z dnia 27 lutego 2015 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy K. J. prawa do emerytury.

Jako podstawę prawną organ rentowy wskazał rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Za udowodniony przyjęto okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat i 23 dni.

Wnioskodawca K. J. w dniu 31 marca 2015 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca i niezgodna ze stanem faktycznym. Organ rentowy bezzasadnie ograniczył okres, kiedy wykonywał prace w warunkach szczególnych, pomijając takie zatrudnienie także po 2009 r.

Dodatkowo podał, że po 35 latach pracy w trudnych warunkach pozostał bez środków do życia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

W pierwszej kolejności stwierdzono, że w sprawie dokonano ponownego, w trybie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ustalenia prawa wnioskodawcy do emerytury. Niemniej ponownie wskazano, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 27 i art. 32 powołanej ustawy oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy i złożył oświadczenie o przekazaniu środków na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Natomiast na dzień złożenia wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Udowodnił jedynie wykonywanie takiej pracy w Zakładzie (...) w R. w okresie:

- od 1 sierpnia 1985 r. do 30 czerwca 1996 r. na stanowisku brukarza oraz

- 1 lipca 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku ładowacza nieczystości stałych – łącznie 13 lat i 23 dni.

Z uwagi na treść art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS brak podstaw do uwzględnienia okresów zatrudnienia po 31 grudnia 1998 r.

Sąd Okręgowy w Przemyśle III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. J. urodzony (...) po raz pierwszy wystąpił z wnioskiem o emeryturę w dniu 30 czerwca 2014 r., oświadczając, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wnosząc o przekazanie środków na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedłożył ogólne świadectwa pracy oraz świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawione przez Zakład (...) w R..

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2014 r. ZUS O/R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury wskazując, że do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Decyzja ta uprawomocniła się.

W dniu 23 lutego 2015 r. wnioskodawca złożył nowy wniosek emerytalny. Po ponownym rozpoznaniu sprawy organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 27 lutego 2015 r. Wskazano, że do dnia 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 13 lat i 23 dni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wnioski o emeryturę z dnia 30.06.2014 r. i 23.02.2015 r.,

- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 14.03.2014 r.
- decyzje odmowne ZUS/O R. z dnia 4.08.2014 r. i 27.02.2015 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca K. J. po ukończeniu Szkoły Przynależności Rolniczego został przyjęty do pracy w Spółdzielni Pracy (...) w J. w charakterze pracownika fizycznego. Do jego obowiązków należały prace przy załadunku i wyładunku materiałów, surowców i produktów w magazynie Zakładu (...) w S.. W zatrudnieniu tym pozostawał od 16 września 1972 r. do 30 listopada 1983 r.

Z uwagi na to, że w S. funkcjonował zakład (...), gdzie przez około 7 lat (w latach 1972-1979) produkowano wyłącznie sztuczne ogni wnioskodawca pracował do około 1978 r. przy surowcach do tej produkcji tj. przy załadunku, wyładunku oraz wydzielaniu (konfekcjonowaniu) zmielonej saletry oraz opiłków żeliwa. Dodatkowo pracował przy mieleniu i przesiewaniu tych składników. Do jego obowiązków należało też załadowanie i przewiezienie skrzyń z zimnymi ogniami z hali produkcyjnej do magazynu. Skrzynie ważyły ponad 50 kg każda. Powierzone prace wykonywał zarówno na hali produkcyjnej, jak i w magazynie oraz na rampie przeładunkowej.

Równocześnie Sąd ustalił, że proces produkcji sztucznych ogni rozpoczynał się od konfekcjonowania surowców, czyli wymieszania poszczególnych składników, z których je produkowano. Recepturę na mieszanki przygotowywano w laboratorium. Następnie każdy

z pracowników dobierał w odpowiedniej proporcji składniki tj. azotan baru, saletrę i opiłki żeliwne i przystępował do produkcji ogni. Każdy z pracowników produkcyjnych wykonywał równocześnie prace charakterystyczne dla kilku stanowisk tj. konfekcjonera surowców, zestawiacza mieszanek i konfekcjonera wyrobów gotowych. Wszystkie prace wykonywane były na jednej hali produkcyjnej, ręcznie. Na hali cały czas był hałas spowodowany pracą wysokoprężnych pieców, gdzie suszono ogni. Ponadto cały czas unosiły się trujące i żrące opary oraz kurz z przygotowywanych mieszanek. Pracownicy musieli używać masek na twarz. Produkcję zimnych ogni wstrzymano ze względu na jej szkodliwość, zwłaszcza

z powodu trujących opiłków żeliwnych. Od około 1979 r. w Zakładzie zaczęto produkować kredki woskowe i plastelinę.

Ponadto Sąd ustalił, że w 1975 r. doszło do połączenia Spółdzielni Pracy (...)

w J. ze Spółdzielnią Pracy (...)

w J., w wyniku tego połączenia powstała Spółdzielnia Pracy (...) W J. z siedzibą przy ul. (...). W rezultacie Spółdzielnia miała 6 zakładów chemicznych: w S. produkowano sztuczne ogni,

a następnie kredki woskowe i plastelinę, w J. funkcjonował zakład obuwniczy oraz zakład produkcji wyrobów gumowych, w G. zakład przetwórstwa tworzyw sztucznych (produkowano tam okładki na zeszyty i książki), w D. zakład produkcji tworzyw termoutwardzalnych (produkowano tam folie i miski), w W. zakład wyrobów gumowych. Wszystkie te zakłady były związane z branżą chemiczną i we wszystkich pracach odbywała się w warunkach szkodliwych. Dodatkowo Spółdzielnia prowadziła w J. żwirownię i betoniarnię.

Wnioskodawca około 1978 r. został przeniesiony z Zakładu w S. do pracy

w Zakładzie (...) w J. przy ul. (...), gdzie zastępcą kierownika była świadek Z. W., a technologiem ds. technicznych świadek I. T. (1). W Zakładzie tym pierwotnie zajmowano się przede wszystkim wulkanizacją,

a po połączeniu się Spółdzielni podjęto produkcję wyrobów gumowych: osłon przeciwbłotnych, tub gaśniczych i dywaników do samochodów. Podstawowym surowcem, którego używano do tej produkcji była sadza aktywna i półaktywna (wydawana w workach po 30 kg), kauczuk (w belach), biel cynkowa, stearyna, talk oraz olej w beczkach. Wydaniem i przygotowaniem tych surowców zajmowało się dwóch robotników magazynowych m.in. wnioskodawca. Praca w magazynie odbywała się na jedną zmianę. Robotnicy magazynowi pracowali zarówno na hali produkcyjnej, w magazynie, jak i przy pracach za-

i wyładunkowych na rampie kolejowej. Wnioskodawca dodatkowo był kierowany do pracy w magazynie sadzy w T..

Sąd ustalił też, że Spółdzielnia przez wiele lat nie różnicowała stanowisk pracy tj. wpisywano pracownikom ogólne stanowisko pracownika fizycznego, magazynowego czy produkcji chemicznej bez szczegółowego nazewnictwa związanego z faktycznie wykonywaną pracą.

Dodatkowo Sąd ustalił, że wnioskodawca w czasie tego zatrudnienia został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej od 24 kwietnia 1974 r.

Dowód: 1. Akta osobowe wnioskodawcy ze Spółdzielni (...) w J.:

- zatrudnienie wnioskodawcy z dnia 16.09.1972 r. ,

- powołanie do służby wojskowej z dnia 24.04.1974 r.

2. Karty wynagrodzeń za lata 1972-1983 k. 21-28,

3. zeznania świadków:

- I. T. (e-protokół z dnia 29.05.2015 r. – 9 min.),

- z. W. (e-protokół z dnia 29.05.2015 r. – 20 min.).

4. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 29.05.2015 r. – 28 min.).

Następnie w okresie od 6 grudnia 1983 r. do 29 października 2009 r. wnioskodawca pracował w Zakładzie (...) w R.. Został przyjęty do pracy na stanowisko pomocnika konserwatora wodno-kanalizacyjnego. W trakcie tego zatrudnienia od 1 sierpnia 1985 r. do 30 czerwca 1996 r. pracował jako pomocnik brukarza, a od 1 lipca 1996 r. do 31 lipca 2007 r. i od 1 kwietnia do 29 października 2009 r. pracował przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz na wysypiskach i wylewiskach nieczystości, a także przy przyzmacz nieczystości miejskich. Zakład (...)

i Mieszkaniowej w R. w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 14 marca 2014 r. potwierdził, że wnioskodawca w ww. okresach zatrudnienia w tej firmie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szczególnych. Ponadto wykonywał prace zmiataacza ulic i robotnika gospodarczego.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dnia 14.03.2014 r.

2. Akta osobowe z Zakład (...) w R.:

- umowa o pracę z dnia 6.12.1983 r.,

- wykaz zajmowanych stanowisk pracy,

- angaże za lata 1983-2009,

- świadectwa pracy z 20.10.2003 r., 14.03.2014 r. i 29.10.2014 r.,

3. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 29.05.2015 r. – 28 min.)

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz uwzględnił dokumentację archiwalną z akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w latach 1972-1983 oraz 1983-2009. W zachowanych aktach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające podjęcie zatrudnienia oraz rodzaj zajmowanych stanowisk i sposób wynagradzania. Dokumenty wskazują, że wnioskodawca pracował zarówno jako robotnik magazynowy w Spółdzielni (...) oraz jako pomocnik brukarza i ładowacz nieczystości w Zakładzie (...).

Za pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków – przełożonych wnioskodawcy: I. T. (1) i Z. W.. Świadkowie ci dokładnie opisali strukturę zatrudnienia w Spółdzielni (...) w J.. Wskazali, jakie prace wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy w zakładzie chemicznym oraz wyrobów gumowych. Sąd podzielił także zeznania wnioskodawcy, który dodatkowo podał jakie prace wykonywał przez cały okres zatrudnienia w Spółdzielni.

Zebrana obecnie dokumentacja wraz zeznaniami świadków i wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy w zakładach chemicznych. W rezultacie Sąd uznał, że choć wnioskodawca nie posiada świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, to w związku z zeznaniami świadków i jego własnymi, możliwe było poczynienie uzupełniających ustaleń, że w okresie od 16 września 1972 r. do 30 listopada 1983 r. również pracował on w warunkach szczególnych. Zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy K. J. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz,
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy). Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy

powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca występując powtórnie z wnioskiem emerytalnym wykazał, iż ukończył 60 lat, posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz złożył oświadczenie o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie w toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym, wnioskodawca przedstawił jedynie świadectwo pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...)

w R.. Niemniej pracę w tym Zakładzie wnioskodawca podjął od 6 grudnia 1983 r. i na dzień 31 grudnia 1998 r. legitymował się pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych tylko w wymiarze 13 lat i 23 dni.

Uwzględnienie pozostałego okresu zatrudnienia tj. od 1 stycznia 1999 r. do 29 października 2009 r. (z przerwami) okazało się niemożliwe. Zgodnie bowiem z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.

z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) – warunkiem nabycia prawa do emerytury we wcześniejszym wieku jest wykazanie przez ubezpieczonego m.in. 15-letniego okresu zatrudnienia

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w dniu wejścia w życie tej ustawy tj. na dzień 1 stycznia 1999 r.

Niemniej w toku nin. postępowania wnioskodawca wskazał, że w warunkach szczególnych pracował również w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w J. od 16 września 1972 r. do 30 listopada 1983 r (11 lat, 2 miesiące i 15 dni). Sąd ustalił, że w tym okresie był on zatrudniony jako robotnik magazynowy w Zakładzie (...) w S. oraz w Zakładzie (...) w J.. Przy czym nie przedstawił świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z ww. okresu zatrudnienia.

W orzecznictwie podnosi się, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012 r., III AUa 1797/11, LEX nr 1130404).

Zasadność roszczenia co do charakteru swojej pracy wnioskodawca wykazał w części świadectwem pracy wystawionym w dniu 5 grudnia 1983 r., jak też angażami i zeznaniami świadków oraz własnymi.

Ze wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów wynika, że wnioskodawca zatrudniony był wyłącznie na stanowisku robotnika magazynowego w zakładach branży chemicznej tj. przy produkcji sztucznych ogni oraz wyrobów gumowych. Wykonywał prace załadunkowe i wyładunkowe oraz prace bezpośrednio związane z produkcją wyrobów chemicznych z użyciem środków toksycznych i żrących: saletry, opilków żeliwnych, sody, sadzy aktywnej i półaktywnej, kauczuku, bieli cynkowej, talku i olejów. Stanowisko pracy na którym wnioskodawca wykonywał swoje obowiązki w ww. okresie ujęte jest w wykazie A Dział IV Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.):

- poz. 17 - produkcja i przetwórstwo żywie i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli,

- poz. 20 - produkcja i przetwórstwo kauczuku oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa kauczuku,

- poz. 21 - produkcja i przetwórstwo wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do tych wyrobów oraz produkcja sadzy,

poz. 40 – prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych.

Ponadto Sąd przyjął, że rodzaj stanowiska pracy zajmowanego przez wnioskodawcę tj. robotnik magazynowy odpowiada też zarządzeniom resortowemu. W załączniku nr 2 do Uchwały Nr 80/83 Zarządu Centralnego Związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy w Wykazie A dział IV wymieniono:

- poz. 17 pkt 31 i 36 - stanowisko robotnika pomocniczego i transportowego,

- poz. 20 pkt 14 - stanowisko robotnika transportowego,

- poz. 21 pkt 27 i 28 - stanowisko robotnika pomocniczego i transportowego,

poz. 40, pkt 3 - stanowisko robotnika magazynowego.

Takie prace wymieniono też w Wykazie A dział IV zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego:

- poz. 17 pkt 40 i 41 - stanowisko robotnika transportowego i pomocniczego,

- poz. 20 pkt 16 - stanowisko robotnika transportowego,

- poz. 21 pkt 35 i 36 - stanowisko robotnika transportowego,

poz. 40 pkt 18 - stanowisko robotnika magazynowego.

Fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy robotnika magazynowego, w tym robotnika pomocniczego i transportowego nie budzi wątpliwości. Stanowisko takie wymieniono w umowie o pracę oraz świadectwie pracy. Spór w istocie sprowadzał się do ustalenia, czy wnioskodawca pracując jako robotnik magazynowy faktycznie wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze w warunkach szczególnych. Tę okoliczność Sąd wyjaśnił w oparciu o zachowaną dokumentację osobową oraz zeznania świadków i wnioskodawcy. Zgodnie potwierdzili oni, że w czasie zatrudnienia w zakładach chemicznych i wyrobów gumowych wnioskodawca pracował bezpośrednio przy produkcji sztucznych ogni oraz wyrobów gumowych wykonując prace załadunkowe i wyładunkowe tych wyrobów, ale też surowców do ich produkcji oraz prace przy konfekcjonowaniu (wydzielaniu) surowców do produkcji sztucznych ogni i wyrobów gumowych.

W rozpoznawanej sprawie istotne okazały się zeznania świadków, którzy współpracowali razem z wnioskodawcą – byli jego bezpośrednimi przełożonymi. Charakter zakładów, w których pracował wnioskodawca, ogólne świadectwo pracy wystawione bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia oraz jednoznaczne i spójne zeznania świadków wskazują, że także w spornym okresie pracował on wyłącznie w branży chemicznej przy produkcji wyrobów chemicznych i gumowych.

W tym miejscu podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego

i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np. z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron.

Dokonując powyższego rozstrzygnięcia Sąd przyjął, że wnioskodawcy do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych należy też doliczyć okres od kwietnia

1974 r. do kwietnia 1976 r., kiedy to odbywał zasadniczą służbę wojskową. W tym zakresie tut. Sąd w pełni podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 16 października 2013 r. (II UZP 6/13), w której przyjęto, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS).

Dodatkowo należy wskazać, że z jednolitego orzecznictwa sądów, w tym Sądu Najwyższego, wynika, że zaliczenie okresu zasadniczej służby wojskowej do pracy

w szczególnych warunkach uzależnione było od odbycia tej służby w okresie zatrudnienia,

w którym była wykonywana praca w warunkach szczególnych i która stanowiła naturalną przerwę w tym zatrudnieniu, jeżeli pracownik bezpośrednio po odbyciu służby powrócił do tego samego szczególnego zatrudnienia. Ponadto obowiązujące przepisy nigdy nie zrównywały okresu zasadniczej służby wojskowej z zatrudnieniem, ale nakazywały zaliczać okres tej służby do okresu zatrudnienia w zakresie określonych uprawnień. Szczegółowe zasady zaliczenia zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia były zaś uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. nr 44, poz. 318 ze zm.). Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 1 września 1979 r.

Odnosząc te stanowiska do nin. sprawy należy przyjąć, że cały okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej w latach 1974-1976 winien być oceniany według art. 108 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Na podstawie tego przepisu okres zasadniczej służby wojskowej także po 1 stycznia 1975 r. wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Nieznaczna zmiana brzmienia tego przepisu art. 108

(a następnie przeniesienie jego treści do art. 120) nie daje podstaw do wyłączenia służby wojskowej z okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych

z zatrudnieniem.

Charakter zatrudnienia wnioskodawcy w zakładzie chemicznym w S. nie zmienił się po zwolnieniu wnioskodawcy ze służby wojskowej. Po zakończeniu tej służby nadal wykonywał on obowiązki robotnika magazynowego. Stąd na mocy powołanych przepisów (w brzmieniu obowiązującym do 1979 r.) Sąd uwzględnił do okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych cały okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej.

W rezultacie Sąd przyjął, że przed dniem 1 stycznia 1999 r., wnioskodawca łącznie

z uwzględnionymi przez organ rentowy okresem zatrudnienia wykazał co najmniej 24 lata pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury od miesiąca złożenia ponownego wniosku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania

decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z dokumentacji osobowej oraz zeznań świadków i ich ocena) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.